

**Historia ya Falsafa**  
**33 Tafakari za Descartes 2**  
**Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton**

Sawa, tujiandae, tafadhali. Mchana huu, tunaangalia Tafakari ya 3 na 4 ya Descartes, ambayo, kama unavyoona, nimeipa jina Descartes kuhusu Mungu na Akili ya Kibinadamu. Tunatoka kwenye tafakari ya pili, kwa kweli, tukiwa na hitimisho mbili.

Moja ni kwamba mimi nipo, kitu cha kufikiri, na nyingine, ambayo kwa kweli ni matokeo ya hilo, ni kwamba kama kitu cha kufikiri, nina mawazo ya kila aina, ikiwa ni pamoja na wazo la Mungu. Sasa, ikiwa ndivyo ilivyo, kwamba tuna hitimisho hizo mbili, tuna, kwa kweli, misingi miwili inayowezezana ya kubishana kwa kitu kingine chochote, kama vile kuwepo kwa Mungu. Hatuna misingi bado ambayo imehakikishwa kuhusu kuwepo kwa ulimwengu wa kimwili au kusudi la asili.

Kwa hivyo hakuna uwezekano bado wa hoja za ulimwengu au teteolojia kwa kuwepo kwa Mungu. Anachopaswa kufanya kazi nacho ni kuwepo kwake kama kitu cha kufikiri na mawazo anayofikiria. Na bado, anaona kwamba hiyo inatosha.

Anaanza kwa kuzingatia aina tofauti za mawazo tuliyo nayo. Na kuna aina tatu za mawazo kama hayo . Kuna baadhi anayoyaita ya asili, ingawa, kama tutakavyoona, si ya asili kabisa kwa maana ya Plato kutokana na kuwepo kwake hapo awali.

Ni za asili, badala yake, kwa maana kwamba mawazo yaliyo wazi na tofauti ni ya asili, asili yetu, yanayotokea ghafla. Kuna mengine ambayo ni ya kijito, na unaweza kupata maana yake kutokana na neno ujio. Yanakujia kutoka kwa sababu za nje.

Mawazo ambayo, kwa upande wetu, hayana hiari. Hayategemei mapenzi yangu, mawazo yasiyo na hiari. Ni mawazo tunayofundishwa kwa asili.

Hiyo ni njia nyingine anayoisema. Yaani, katika mwendo wa uzoefu, tunapata mawazo haya, inaonekana kwa sababu ya sababu za nje, za kujitokeza. Na kisha kuna mawazo mengine ambayo ni ya kweli, mawazo ambayo mimi ndiye chanzo chake, na mimi, katika hali hiyo, mawazo ya hiari, kama wazo langu la twiga wa kichawi mwenye mabawa ya kipepeo, ambayo niliyaweka pamoja kutoka kwa mawazo mengine yote.

Unaona ? Kwa hivyo, aina tatu za mawazo, na, kwa kweli, katika sura hii kuhusu kuwepo kwa Mungu, atakachofanya ni kubishana kwamba wazo la Mungu si la kweli, ambalo mimi hulisababisha. Ni la hiari tu. Kwa hivyo, si la kweli.

Na, pili, atasema kwamba wazo la Mungu si la kujirudia tu. Kwa maana ya kawaida, ni tofauti kwa sababu wazo la Mungu lina aina kamili ya ukweli halisi kuihusu. Kwa

hivyo, hoja mbili za kwanza kati ya hizi tatu za kuanzia za kubishana kuwepo kwa Mungu zinahusiana na wazo la Mungu.

Sawa? Na ya tatu inahusiana na kuwepo kwake kama kitu cha kufikiri. Kwa hivyo, atatumia hitimisho zote mbili, ambazo hutokana na kutafakari pia. Je, hilo ni wazi? Sawa.

Sasa, hebu nianze kwa kuzingatia, basi, kwanza, kile anachosema kuhusu wazo la Mungu. Miongoni mwa mawazo yangu mbalimbali, anasema, mawazo ya wanyama na kila aina ya vitu, wazo la Mungu linaonekana kuwa tofauti kwa njia fulani. Sasa, kwa sababu atadai kwamba wazo la Mungu lina ukweli halisi kuihusu, sawa, ni wazo la kweli sana, lazima aeleze wazo hilo ni nini.

Hakuna wazo lisiloeleweka na lisiloeleweka linaloweza kuwa na aina hiyo ya uhalisia wa kweli kuhusu hilo. Kwa kweli, anaonekana kutambua uwazi na utofauti. Unakumbuka kigezo hicho cha zamani cha dhana angavu? Anaonekana kutambua uwazi na utofauti na uhalisia wa kweli wa wazo.

Sawa? Sasa, angalia kwamba katika kutumia kifungu cha uhalisia wa kweli, anazungumzia ubora wa wazo, si wazo linahusu nini, kwa sababu katika nadharia ya uwakilishi wa maarifa, ni wazo ambalo ndilo lengo la mawazo ya moja kwa moja. Tunafikiria mawazo yetu na kuyatumia kurejelea mambo ya nje. Kwa hivyo, ni wazo ambalo lina uhalisia wa kweli.

Mambo ya nje lazima yawe na angalau kiwango kikubwa cha uhalisia rasmi kama wazo lilivyo na uhalisia halisi, ambayo ni njia nyingine ya kusema kwamba chanzo cha wazo lazima kiwe angalau kikubwa kama athari. Je, unaelewa ulinganifu huo? Unaona, wazo ni athari ya kitu, kinachosababishwa na kitu. Wazo la Mungu lina kiwango kikubwa cha uhalisia halisi, wazi sana, tofauti sana.

Kwa hivyo, chanzo cha wazo lazima kiwe na kiwango kikubwa cha uhalisia rasmi, yaani, uhalisia wa nje, katika asili ya vitu. Na njia hiyo ya kuzungumzia uhalisia rasmi lazima iwe kubwa kama vile uhalisia halisi ni kusema tu kwamba chanzo lazima kiwe kikubwa kama athari. Na ukijiuliza, kama tulivyofanya jana, anapata wapi wazo hili la chanzo na athari, jibu lake ni rahisi, "Asili inatufundisha."

Na utapata kifungu hicho katika sura hii. Asili inatufundisha kwamba ukweli rasmi lazima uwe mkubwa kama ukweli halisi. Sasa, ikiwa asili inatufundisha, basi wazo la chanzo na athari ni wazo la ziada.

Ni wazo tunalojifunza katika mchakato wa uzoefu. Wazo linalosababishwa na uzoefu wetu wa mambo ya nje. Kwamba chanzo ni kikubwa kama athari.

Ni wazo la kujitokeza. Lakini ikizingatiwa uhusiano wa chanzo-athari, uhalisia rasmi, na uhusiano wa uhalisia halisi, basi katika mwanga huo wa asili, mambo fulani huanza kufuata. Sasa, ukiangalia mkusanyiko kwenye ukurasa wa 38, tutaelewa mawazo, na kwa sababu ni jambo lisiloeleweka kidogo mwanzoni, wacha nichague mambo muhimu.

Nadhani lazima nilisoma tafakari hii mara kwa mara kabla sijaelewa baadhi ya haya ndani yake. Chini ya safu ya kwanza kwenye ukurasa wa 38, anafafanua wazo la Mungu. Wazo ambalo ninamfikiria Mungu.

Mwenye enzi, wa milele, usio na mwisho, asiyebadilika, anayejua yote, mwenye nguvu zote, muumba wa vitu vyote vilivyo nje yake, nje yake mwenyewe. Sasa, hiyo ni dhana iliyofafanuliwa vizuri ya kiumbe asiyeamini Mungu, unaona. Wa milele, usio na mwisho, asiye kufa, mwenye enzi, anayejua yote, mwenye nguvu zote, muumba wa vitu vyote vilivyo nje yake mwenyewe.

Hili, nasema, hakika lina uhalisia usio na upendeleo zaidi kuliko mawazo ambayo vitu vyenye kikomo vinawakilishwa. Tofauti kubwa ni dhana ya kiumbe kisicho na kikomo kuhusiana na sifa hizo. Na inadhihirishwa na mwanga wa asili, mwanga wa asili, kwamba lazima kuwe na uhalisia mwingi katika sababu yenye ufanisi na jumla kama ilivyo katika athari.

Kwa nini athari inaweza kutoa uhalisia wake kama si kutokana na chanzo chake? Na kadhalika. Kisha, chini ya 39, anafupisha wazo hili la haraka ili kufupisha hitimisho gani nitakalopata kutokana na yote hayo. Ni hili.

Ikiwa ukweli halisi au ukamilifu wa mojawapo ya mawazo yangu ni dhahiri kiasi cha kunishawishi kwamba ukweli huu huu upo ndani yangu si rasmi wala kwa njia dhahiri, na ikiwa, kama ifuatavyo kutoka kwa hili, mimi mwenyewe siwezi kuwa chanzo chake, basi ni matokeo muhimu kwamba siko pekee yangu duniani. Ule upuuzi tuliokuwa tukizungumzia mara iliyopita, kwamba upuuzi, mimi na mimi pekee nipo, ni uongo. Mbali na mimi kuna kiumbe mwingine ambaye yupo kama chanzo cha wazo hilo la kiumbe mkamilifu.

Naam, miongoni mwa mawazo yangu, mbali na yale yanayoniwakilisha mimi mwenyewe, ambayo kwa kuheshimu hayawezi kuwa na ugumu wowote hapa, tayari tumeshaamua kwamba, kuna moja linalomwakilisha Mungu. Na anazingatia tena dhana ya Mungu. Kwa hivyo, sawa, hapo, hadi sasa, anachofanya ni kuweka kifaa cha kimantiki ambacho atatumia.

Wazo la ukweli halisi kama kinyume na ukweli rasmi, uhusiano wa chanzo-athari unaoonyesha anakoenda nao. Naam, katikati ya ukurasa wa 40, safu ya pili, aya ya kati kwenye ukurasa wa 40, safu ya pili, anafikia wazo la Mungu, anafafanua tena, kwa jina Mungu, Ninaelewa kiini, kisicho na kikomo, cha milele, kisichobadilika, huru,

kinachojua yote, chenye nguvu zote, ambacho mimi, mimi mwenyewe, na kila kitu kingine kilichopo, ikiwa kipo, kiliumbwa. Sawa, kimsingi ufafanuzi huo huo.

Lakini sifa hizi ni nzuri sana, bora sana, kiasi kwamba kadiri ninavyozizingatia kwa makini zaidi, ndivyo ninavyohisi kidogo kwamba wazo nililionalo kuzihusu linatokana na mimi peke yangu. Sasa, anasema hapa, unaona, kwamba wazo la Mungu nililionalo ni la hiari. Mimi si chanzo chake.

ni muhimu kabisa kuhitimisha kwamba Mungu yupo. Kwa maana ingawa wazo la dutu liko akilini mwangu, kutokana na hili, kwamba mimi, mimi mwenyewe, ni dutu, sipaswi kuwa na wazo la dutu isiyo na kikomo, kwa kuwa mimi ni kiumbe mwenye kikomo, isipokuwa wazo hilo la dutu isiyo na kikomo linipewe na dutu fulani kwa kweli isiyo na kikomo. Unaona, sababu lazima iwe angalau kubwa kama athari.

Sawa, na anaendelea, aya ya kwanza kamili kuhusu 41, kuzungumzia wazo hilo kama wazi na tofauti. Mwanzo wa aya inayofuata ni wazo la kiumbe mkamilifu na asiye na mwisho katika kiwango cha juu kabisa cha kweli. Kuelekea chini ya safu ya pili ya 41, Mungu kwa kweli hana mwisho, hivyo hakuna kinachoweza kuongezwa kwenye ukamilifu wake.

Kamilifu katika mambo yote. Na anauliza jinsi yeye mwenyewe, kisha anauliza tarehe 42, jinsi yeye mwenyewe, kama kiumbe mwenye kikomo, angeweza kuwepo. Imekuwaje mimi, kiumbe mwenye kikomo, naweza kufikiria kiumbe kisicho na kikomo? Hilo linawezekanaje ikiwa hakuna Mungu? Kwa hivyo, ili niweze kufikiria hilo, basi lazima kuwe na Mungu wa kunifanya kuwepo na kuweza kufikiria hilo.

Ili aweze kusesitiza dhana hizi tatu. Kwanza, kwamba wazo la Mungu lina kiwango kamili cha uhalisia, uwazi, na uwazi. Ni wazo la kiumbe kisicho na kikomo.

Anavutia utambuzi kwamba wazo la Mungu ni la hiari kwa upande wa mwanadamu. Hangeweza kulisababisha mwenyewe. Na kisha tatu, kuwepo kwa kitu chenyewe kinachofikiri.

Akili inahitaji maelezo. Na hitimisho lake, kwa hivyo, linajitokeza chini ya safu ya pili ya 43. Naam, chini ya safu ya pili.

Amewaondoa wazazi wake kama chanzo. Ili aya inayoishia katikati ya safu ya pili ya 43, ni muhimu kuhitimisha kutokana na hili kwamba mimi ni mkamilifu kabisa, wa Mungu, kwamba kuwepo kwake kunaonyeshwa waziwazi. Anaendelea, sijaichora, kutoka kwa hisia.

Hiyo ni kusema, si jambo la kujirudia. Sio utayarishaji au hadithi halisi ya akilini mwangu. Sio jambo la kweli.

Kwa hivyo, kuna njia mbadala kwamba ni ya asili, kama vile wazo langu mwenyewe lilivyo la asili. Kwa kweli, haishangazi kwamba Mungu, katika uumbaji wangu, alipandikiza wazo hili ndani yangu ili liweze kutumika, kama ilivyokuwa, alama ya mfanyakazi aliyechochewa na kazi yake. Sio lazima kila wakati kwamba alama hiyo iwe tofauti na kazi yenyewe, lakini ikizingatiwa tu kwamba Mungu ndiye muumbaji wangu, kuna uwezekano mkubwa kwamba, kwa njia fulani, ameniumba kwa mfano na sura yake mwenyewe, na kwamba ninaona mfano huu ambao wazo la Mungu liko ndani yake, kwa uwezo uleule ninaojielewa.

Ndiyo, katika kujiona kama kitu cha kufikiri chenye kikomo, unaona, napata taswira ya kitu cha kufikiri kisicho na kikomo. Mungu. Athari hushuhudia chanzo.

Kwa hivyo ninapojifanya kuwa kitu cha kutafakari, sio tu kwamba mimi ni kiumbe asiyekamilika na tegemezi, ambaye hutamani bila kukoma kitu bora na kikubwa zaidi, nina uhakika, vivyo hivyo, kwamba yeye ninayemtegemea anamiliki mema yote ninayotamani, na hivyo yeye ni Mungu. Nguvu yote ya hoja iko katika hili, kwamba naona singeweza kuwa na asili kama mimi, na bado nina wazo la Mungu akilini mwangu, ikiwa Mungu hakuwepo kihalisi. Mungu huyu huyu, ambaye wazo lake liko akilini mwangu, akiwa na ukamilifu huu wote wa hali ya juu, ambao akili inaweza kuwa na wazo dogo, hata hivyo, bila kuweza kuuelewa kikamilifu, ambaye ni mkuu kabisa kuliko kasoro zote.

Kwa hivyo inadhihirisha vya kutosha kwamba hawezi kuwa mdanganyifu kwa kuwa ni amri ya mwanga wa asili kwamba udanganyifu wote na udanganyifu hutokana na kasoro fulani. Na hitimisho lake, kwa hivyo, si tu kwamba Mungu yupo, muumba wake, na kwa hivyo chanzo cha wazo la Mungu, bali kwamba Mungu aliyepo ni kiumbe mkamilifu ambaye hadanganyi, hawezi kuwa mdanganyifu. Na katika kifungu hicho cha mwisho, ameongeza madai zaidi ambayo tafakari ya nne itategemea.

Itategemea hilo kwa sababu ya dhana ambayo ni sehemu ya mambo ya awali ya kutilia shaka katika kutafakari kwanza, kwamba labda Mungu anatudanganya, au kuna uchokozi fulani unatudanganya, unaona. Kwa hivyo ikiwa Mungu ndiye muumba wetu, tunahitaji kuwa na uhakika kabisa kwamba Mungu hatudanganyi katika kutuumba jinsi alivyotuumba. Lakini ikiwa Mungu ni mkamilifu kabisa katika mambo yote, hangedanganya.

Kwa hivyo uwezo wetu uliombwa si wa udanganyifu. Na mstari wa mawazo katika kutafakari wa nne unaendeleza mada hiyo katika kushughulikia tatizo la makosa. Sawa, sawa, jiepushe na hoja ya kuwepo kwa Mungu na uiangalie kwa muda.

Nadhani njia rahisi zaidi ya kuipa jina ni kwamba ni hoja ya chanzo-athari kwa ajili ya kuwepo kwa Mungu. Hoja ya chanzo-athari. Nilisema si hoja ya ulimwengu.

Haianzii kutoka ulimwengu, ulimwengu halisi. Sio hoja ya kiteolojia inayoanzia kutoka kwa muundo uliopangwa wa ulimwengu, kama Thomas Aquinas alivyofanya. Lakini bado ni hoja ya athari ya sababu.

Athari ni kuwepo kwa akili na wazo lake la Mungu. Wazo kutokana na hilo. Hoja kutokana na hilo.

Sio hoja ya kiontolojia, ambayo iliendelea katika kisa cha Anselm kwa kujaribu kuchanganua wazo la Mungu na kuonyesha kwamba itakuwa ni kujipinga kimantiki kukataa kuwepo kwa Mungu. Hilo silo linalohusika hapa. Lakini Descartes, katika Tafakari ya 5, anaendeleza hoja ya kiontolojia.

Sawa? Lakini bado. Kwa hivyo usichanganye hoja ya ontolojia ya Tafakari 5 na hoja ya kisababishi ya Tafakari 3. Unaelewa tofauti? Naam, ukijiuliza kwa nini angeacha hoja ya ontolojia hadi Tafakari 5, kwa nini usimtendee mtoto mzima na caboodle kwa mkupuo mmoja katika Tafakari 3? Jibu ni kwamba hana misingi ya kutosha ya kimantiki. Kwamba anajaribu kuifanya kwa mtindo huu wa kimfumo na wa kimfumo.

Kwa sababu ili kutoa hoja ya ontolojia, lazima awe na uhakika kwamba kile ambacho akili ya mwanadamu inakihukumu kuwa muhimu kimantiki ni muhimu kimantiki. Sio lazima kisababishi, bali ni muhimu kimantiki. Kwa hivyo ikiwa utaangalia mantiki ya ndani ya dhana ya Mungu katika kuunda hoja ya ontolojia, lazima uwe na imani katika sheria zinazosimamia akili ya mwanadamu.

Na hicho ndicho kinachomsubiri katika Tafakari ya 4. Kwa hivyo hawezi kufanya ontolojia hadi atakapofanya Tafakari ya 4. Maoni? Swali? Je, ulifuata mstari wa mawazo, au unataka kurudia? Ndiyo. Swali zuri. Kwa sababu sitiari ya nuru na mwangaza, ndiyo, sitiari ya nuru na mwangaza ni kitu ambacho tumekuwa tukikikabili kuanzia Plato na kuendelea.

Unaona. Katika utamaduni wa Kikristo, nadhani inanza wazi zaidi na Augustine, ambapo mwangaza ni nuru ya nembo za kimungu zinazoangazia akili ya mwanadamu ili kuona uwiano, ukweli huo wa milele, mawazo. Hata hivyo, wazo hilo la nembo zinazoangazia akili linaonekana kwenda pande mbili tofauti katika nyakati za enzi za kati.

Moja, ni wazi, iko katika utamaduni wa Augustinian, ambao, kama nilivyosema, hujitokeza kwa watu kama Bonaventure wanaozungumzia logos zinazoangazia akili badala ya kuendana na epistemolojia ya Aristotle. Unakumbuka? Kwa upande mwingine, ingawa Aquinas anachunguza fundisho la logos la Augustine kwa upande wa mfano wa Augustine, mawazo ya kiarchetypal katika akili ya Mungu, Aquinas haongei logos za kimungu zinazoangazia akili ya mwanadamu, bali anazungumzia badala ya mwanga wa sababu. Mwanga wa sababu.

Nuru, ukipenda, ya akili ya asili. Sasa, tofauti ni ndogo kwa sababu wazo la Augustine la kuelimika si tu la kuelimisha akili za waumini jinsi hii inavyojitokeza katika theolojia, lakini ni wazo la sura ya kwanza la Yohana kwamba nembo huelimisha kila mtu anayekuja ulimwenguni. Kwa maneno mengine, ujuzi wa jumla wa kibinadamu wa ulimwengu wote unawezekana kwa sababu ya nuru ambayo nembo huachilia. katika akili ya mwanadamu.

Hazungumzii tu kuangazia akili kuhusu kile ambacho maandiko yanafundisha. Kwa hivyo ni kuangazia uwezo wa asili wa akili. Naam, hapa katika Aquinas, unaona, ni uwezo wa asili unaoangazia .

Sio mwangaza wa uwezo wa asili, bali uwezo wa asili huangazia. Angalau, ndivyo inavyosikika katika Aquinas, lakini unapomfikia Descartes, nadhani ni wazi hivyo. Mwangaza wa akili.

Mwanga wa asili wa akili. Mwanga wa asili, unaona. Na ni wazo hilo ambalo ndilo msingi wa mwangaza wa karne ya 18.

Mungu alisema, Newton awepo, na vyote vikawa nuru. Nuru ilitoka wapi? Hoja za kisayansi za Newton. Kwa hivyo nadhani hilo ni swali zuri.

Inafanya tofauti kati ya mila ya Augustinian na mila ya Cartesian. Ndiyo, ndiyo. Ili hata katika kina cha shaka, akili haiko gizani, lakini oh, naona, hata katika kina cha shaka, lazima niwepo.

Kuna mwanga gizani. Unajua, kwa nini anatumia sitiari inayoonekana ya wazo lililo wazi na tofauti? Unaona. Naam, lazima kuwe na mwanga fulani akilini ili liwe wazi na tofauti.

Inaonekana kwamba, kwa namna fulani, labda siliielewi ipasavyo, ikiwa ufahamu wetu wa Mungu unategemea uwezo wetu wa kufikiria mawazo haya, basi inaonekana kwamba wazo la Mungu ni la kibinafsi kwa uwezo wetu wa kufikiri. Naam, ndiyo, lakini vipi? Namaanisha, je, kuna mtu yeyote anayeweza kuwa na wazo la Mungu ikiwa hafikirii kuhusu mawazo? Ndiyo maana mbwa hawana mawazo kuhusu Mungu. Hawafikirii kuhusu mawazo.

Labda wana picha za hisia, lakini si mawazo ya kufikirika. Je, wazo la Mungu ni la kibinafsi tu? Ndiyo, na hivyo ndivyo Marx na Freud na wengineo wanavyosema. Lakini hoja ni kwamba wazo lipo akilini.

Swali si kama wazo lipo akilini. Hilo ni tautolojia. Swali ni kama ni kweli, kama kuna kitu chochote katika uhalisia kinacholingana na wazo lililo akilini.

Kwa hivyo si uthibitisho wa kuwepo kwa Mungu. Ni uthibitisho, kwa kweli, wa kuwepo kwa Mungu. Hapana, hapana, wazo la Mungu ni kitu kilichotolewa.

Alisema, Nina wazo hili . Swali ni, nililipata wapi? Unaona ? Anaondoa ukweli kwamba inaweza kuwa hadithi ya kubuni ya mawazo yake mwenyewe, ambayo ina maana kwamba angekuwa akimkataa Freud. Huu sio utabiri wa tata yangu ya Oedipus.

Unaona ? Sio kitu ambacho nimekibuni. Anasema si cha kujirudia. Sio kitu ambacho kimesababishwa na mambo mengine mbalimbali katika uzoefu wangu.

Kwa hivyo kwa maana hiyo, si kama wazo la mwili fulani ambao nimeuona. Hapana, inaonekana lazima uwe wa asili. Wazo la asili ni wazi sana, tofauti sana.

Unaona ? Wazo hili la kiumbe kisicho na mwisho ni kitu kikubwa sana. Kina chanzo cha aina gani? Naam, chanzo lazima kiwe kikubwa kama athari. Lazima kiwe aina ya kiumbe ambacho nilikuwa na wazo nacho.

Sasa, labda unafikiri hoja ni rahisi sana, na kuna kitu kibaya nayo. Nadhani ipo. Nadhani ipo.

Nadhani unaweza kubainisha tatizo, angalau katika kiwango cha dalili , kwa urahisi kabisa. Yaani, kwamba ingawa ana wazo la kiumbe kisicho na mwisho na kamilifu, hana wazo kamili la kiumbe kisicho na mwisho na kamilifu. Kwa hivyo wazo hilo si wazo bora zaidi linalowezekana.

Kwa hivyo chanzo pia hakipaswi kuwa hivyo. Unaona, hiyo ndiyo dalili yake. Unaweza kuuliza, basi, kwa nini anakosa hoja hiyo? Na nadhani hoja ni kwamba hana uelewa wa kutosha wa mambo yanayohusika katika ukuzaji wa mawazo ya binadamu, ikiwa ni pamoja na wazo la kutokuwa na mwisho.

Unaona ? Na kwa nini hivyo? Naam, nadhani kwa sababu kuna utamaduni unaotoka kwa watu wa kale na Enzi za Kati, kwamba dhana ya kutokuwa na mwisho haifikiriki. Ni kitu ambacho akili ya mwanadamu haiwezi kuelewa: dhana ya kutokuwa na mwisho. Lakini hapa nina wazo la kiumbe kisicho na mwisho.

Katika hisabati ya hivi karibuni, ndiyo, kumekuwa na majaribio ya kufafanua dhana ya kutokuwa na mwisho na jinsi inavyokua. Njia rahisi zaidi ya kuelezea jinsi mtu anavyopata dhana ya kutokuwa na mwisho ni kusema tu, una wazo la kitu kikubwa, na unafikiri kuzidisha na kuzidisha na kuzidisha zaidi kidogo, ukitaka. Na endelea, unajua, njia yote.

Na unachopata ni dhana ya kutokuwa na mwisho. Kwa hivyo unaweza kuelezea dhana ya kutokuwa na mwisho. Hapana, lakini nadhani kwamba kwa upande wa

epistemolojia yake, tatizo la msingi ni kwamba kigezo hiki, kigezo hiki cha angavu cha ukweli, uwazi, na utofauti, hakitegemewi sana.

Nina rafiki ambaye alikuwa akisema kwamba jibu pekee linalohitajika kwa mtu anayesema wazo hili ni wazi kabisa na tofauti ni, naogopa haliko kwangu. La sivyo, subiri tu hadi nitakapomaliza na wewe. Unaona.

Kuna uwazi na utofauti, jambo ambalo ni suala la kiwango, na tunaweza kudhani tuna kitu kilicho wazi kabisa kwenye karatasi tuliyoandika au mtihani tulioandika, na kisha kinaporudi, tunagundua kuwa hatuna wazi. Unajua, mfano kutoka kwa uzoefu. Kwa hivyo nadhani hapo ndipo tatizo lilipo.

Lakini unaweza kuona anachofanya, na jambo ambalo ninajaribu kusesitiza zaidi katika Descartes katika hatua hii ni mbinu yake. Mapungufu ya mbinu hii ya msingi ndiyo tunayogundua kadri mstari wa mawazo unavyofunguka. David? Naam, anahitaji dhana kuhusu uaminifu wa akili ya kibinadamu.

Hiyo ni kusema, uaminifu wa akili ya mwanadamu katika kufuata sheria za mantiki ambazo ni za kutegemewa. Ndiyo. Hilo ndilo analohitaji.

Sawa, na mara moja unashikilia pingamizi kubwa.